

Witold Migal, Wojciech Borkowski, Sławomir Sałaciński, Marek Zalewski, Marcin Bednarz, Paweł Zygmier, Joanna Fide

Krzemionki, gm. Bodzechów, woj.
kieleckie, AZP 83-71

Informator Archeologiczny : badania 24, 18

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wewnętrzny rząd „słupów” równoległy do ściany NW). Ponieważ dom znajduje się w centrum tak osady kultury pucharów lejkowatych jak i kultury ceramiki promienistej nie jest możliwe ustalenie jego chronologii.

Pozostałe ślady „słupów” (13) nie tworzą regularnych układów.

Badania będą kontynuowane.

**Krzemionki, gm. Bodzechów
woj. kieleckie AZP 83-71**

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badaniami kierował mgr Witold Migal. Poszczególne odcinki prowadzili: mgr Wojciech Borkowski, Sławomir Salaciński, Marek Zalewski. Uczestniczyli również studenci Instytutu Archeologii UW — Marcin Bednarz, Paweł Zygiel, Joanna Fjde. Finansowało Muzeum Historyczne-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim. Dwunasty sezon badań. Kopalnie krzemienia pasiastego, Neolit, wczesna epoka brązu. Kultury — amfor kulistych i mierzanowicka.

Badania koncentrowały się w obrębie hałdy szybu nr 7-610 i w rejonie szybu nr 10-1441.

Prace związane z hałdą szybu 7-610 miały na celu określenie zasięgu i rozmiaru przetworstwa krzemienia oraz uchwycenie pewnych, hipotetycznych struktur pozwalających na dokonanie połączeń funkcjonalnych pomiędzy różnymi jednostkami wydobywczymi. Wykopy badawcze zaplanowano na północ i południowy-zachód od studniśka szybu. Miały one łączną powierzchnię 32 m². Wykop 1-90 w postaci rowu sondażowego o długości 10 m usytuowano w taki sposób, aby zamykał on od północy widoczne na powierzchni pozostałości hałdy gruzowej okalającej szyb. Natrafiono w nim na fragment pracowni znajdującej się pod hałdą w postaci zbitych pakietów krzemieni. Eksplorując ww. wykop cienkimi (5 cm) warstwami mechanicznymi i przesiewając materiał na sitach wyodrębniono również fragmenty ceramiki kultury amfor kulistych, analogiczne jak odkryte w sezonie 1988.

Charakter osadów przykrywających zwietrzelinę według opinii doc. Z. Wójcika (Muzeum Ziemi PAN) wyklucza możliwość powstawania namywów ilastych, jakie tworzyłyby się na wydeptywanych ścieżkach łączących poszczególne jednostki ze sobą i co za tym idzie możliwość ich zaobserwowania w profilach, czy planach wykopów. Nie ma też metody, która wiarygodnie potwierdziłaby takie struktury z pomocą pomiarów stosowanych w naukach geologicznych. W związku z tym odnośnie tej kwestii uzyskano wynik negatywny.

Drugi z wykopów badawczych (II-90) został umieszczony pomiędzy hałdą szybu 7-610 i szybem przylegającym do jednostki nr 610 od strony południowo-zachodniej. Uchwycono tu zarówno fragment hałdy 7-610, jak i początek innej struktury, której nie można chyba bezdyskusyjnie wiązać z szybem nr 610. Natrafiono tu na fragment pracowni krzemieniarskiej oraz pozostałości po ognisku łączącym się z pobliskim obozowiskiem. Materiały krzemienne to w przeważającej większości pozostałości po wytwarzaniu ostrzy siekier, bardzo typowe dla tego regionu kopalń. Zlokalizowano tu jednak również rdzenie odłupkowe o świeższych negatywach odbiegających od reszty okazów, co jest widocznym świadectwem reutilizacji odpadów. Znalaziono także fragmenty ceramiki kultury amfor kulistych.

Badania wykopaliskowe w tym rejonie zakończyła seria pomiarów metodą magnetyczną dokonana przez dr K. Mislewicz z Pracowni Postępu Fizyko-Technicznego IHKM PAN. W jej wyniku oszacowano wielkość częściowo wyeksplorowanego skupiska ognisk odkrytych w sezonie 1988, a także zlokalizowano dwie inne anomalie, które są prawdopodobnie odzwierciedleniem podobnych obiektów znajdujących się na terenie przewidzianym do badań wykopaliskowych w przyszłych sezonach.

Badania w rejonie szybu nr 10-1441 miały przede wszystkim na celu wyjaśnienie sytuacji geologiczno-górnicznej w tej części pola górniczego. W związku z tym, że w profilu uzyskanym w trakcie poprzednich sezonów nie natrafiono na warstwę krzemienia i wyniknęły trudności z jednoznaczna interpretacją tego obiektu, zdecydowano się na wykonanie pionowego sztucznego przekopu wgląd złoza w celu uchwycenia w całości bądź warstwy wapienia oolitowego, bądź wapienia koralowego, z których można byłoby wnioskować — jak głęboko znajduje się w rzeczywistości krzemień. W efekcie osiągnięto poziom wapienia koralowego. W świetle tych badań można przyjąć, że badana struktura nie powstała w wyniku działalności neolitycznych górników, a jest świadectwem nowożytnym. Dzięki jednak pracom w obrębie jednostki nr 10 stworzono nową, bardzo atrakcyjną możliwość przebadania przyległych do niej wyrobisk za pomocą wciniki bocznej. Wejście to zabezpieczono na stałe w taki sposób, aby służyło jako przyszły punkt wyjścia dla badań w tym rejonie pola eksploatacyjnego.

W sezonie 1990 uzyskano łącznie 41 842 zabytki, w tym 374 formy wydzielone i 41 468 odpadów produkcyjnych. Materiały zdeponowano w magazynach Rezerwatu Archeologicznego w Krzemionkach i w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.